

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDEAvdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Södertörns högskola
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet samhällskunskap.
Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet
Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara inte tillfredsställande.   Antalet lärare och deras vetenskapliga och professionella kompetens är i stort sett adekvat i förhållande till utbildningens innehåll och den begränsade studentvolymen vad gäller UVK. Den utbildningsvetenskapliga kompetensen kan dock stärkas. Av lärarna inom UVK har drygt hälften disputerat och dryg tredjedel har lärarexamen. Andelen professionsrelaterade lärare verksamma inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) är också något låg, vilket lärosätet kompenserar med adjungerade adjunkter och genom löpande kompetensutveckling. Genom högskolepedagogiska kurser säkerställs den pedagogiska kompetensen. För inriktningen samhällskunskap bedöms personal som inte tillfredsställande. Lärosätet har relevant vetenskaplig kompetens för utbildningens ämnesinnehåll, medan den ämnesdidaktiska kompetensen har svag vetenskaplig förankring som inte uppfyller bedömningsgrundens krav. Anställningen av en lektor med inriktning mot samhällskunskapsdidaktik betyder en förstärkning också av den professionsrelaterade miljön, men inte att den ämnesdidaktiska forskningskompetensen med nödvändighet lyfts.   Det finns en för UVK vetenskaplig miljö där lärosätet sedan 2017 har en forskarutbildning med uttalat syfte att stärka utbildningens forskningsunderbyggnad. Genom forskningscirklar skapas möten mellan forskning och lärarprofessionen, och aktuell forskning ingår i samtliga kurser. Lärosätet betonar värdet av att studenter möter lärarutbildare som är aktiva forskare. Genom till exempel lärarutbildningens dag får studenterna möta och lyssna på inbjudna forskare som presenterar aktuell forskning. För inriktningen samhällskunskap bedöms utbildningsmiljön som tillfredsställande. Utbildningen är formad efter skolans styrdokument med samhällskunskapsämnets konstruktion å ena sidan och den tvärvetenskapliga miljön på lärosätet å andra sidan. Lärosätets profil med mångvetenskaplighet och medborgerlig bildning tillsammans med den vetenskapliga miljön ger ämnet innehållslig stabilitet.   Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara tillfredsställande.   Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. Underlaget visar att lärosätet har utformat utbildningen efter ämnets speciella villkor samt lärosätets och lärarutbildningens speciella profil. Det breda anslag för ämnet som redovisas speglar

den forskning som är relevant för ämnet som bedrivs på lärosätet. Underlagen visar en sammanhållen ämneslärarutbildning i samhällskunskap med utgångspunkt i en klar idé för ämnets särart som skolämne. Utbildningen innehåller ämneskunskapernas politiska, sociala och ekonomiska innehåll samt fördjupningar i centrala mångvetenskapliga teman.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inom UVK men de fördjupade kunskaperna säkerställs inte i inriktningen samhällskunskap. Det sker i olika kurser under hela utbildningen då studenterna övar på att förstå vetenskapliga texter, föra diskussioner om valet av forskningsmetoder och bedöma olika metoders betydelse för undersökningars resultat. Kontinuerligt under utbildningen får studenterna kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet på ett tillfredsställande sätt. Vad gäller inriktningen samhällskunskap anser bedömaregruppen att de kvantitativa inslagen i UVK är otillräckliga för lärarutbildningen i samhällskunskap samt att de inte säkerställs tydligt genom examination. Trots att den utbildningsvetenskapliga kärnan bidrar till måluppfyllelse anser bedömaregruppen att bristerna inom undervisningsämnet samhällskunskap är så omfattande att utbildningen i sin helhet inte möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Flera delkurser och den verksamhetsförlagda utbildningen ger studenterna möjlighet att uppnå målet, genom att information behandlas med ett kritiskt förhållningssätt. Flera delkurser och den verksamhetsförlagda utbildningen studenterna möjlighet att uppnå målet, genom att information behandlas med ett kritiskt förhållningssätt. VFU:n ger också studenterna möjlighet att utveckla dessa förmågor utifrån sina egna erfarenheter. Däremot diskuterar lärosätet inte studenternas förmåga att reflektera över sina egna erfarenheter som lärare, eller andra lärares erfarenheter, utan bara sina egna erfarenheter som elever samt erfarenheter som visats genom forskning inom inriktningen samhällskunskap. Den här delen uppfylls däremot under den utbildningsvetenskapliga kärnan.

Målet att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Utbildningen omfattar kurser i vilka studenterna reflekterar kring didaktiska frågor, och senare kurser ger en fördjupning där bland annat didaktik och ämnesdidaktik kopplas samman. Lärosätet har även varierande examinationsformer såsom seminarier, skriftliga inlämningar och trepartssamtal under VFU. En bedömningsmatris används för att bedöma studenternas förmåga. Det framgår dock att studenternas didaktiska förmåga säkerställs relativt sent i utbildningen, vilket lärosätet ser som ett utvecklingsområde. Bedömaregruppen instämmer i detta. Gällande inriktningen samhällskunskap redovisar lärosätet relevanta exempel på hur studenten bearbetar och tillägnar sig förmåga att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik, med tydlig relation till undervisning. I samhällskunskapen används adjungerade adjunkter med ämnesdidaktisk och metodisk kompetens för moment som har direkt relevans till undervisning i gymnasieskolan. Bedömaregruppen menar att detta ger undervisningen direkt yrkesrelevans, aktualitet och autenticitet, medan den vetenskapliga kompetensen hos undervisande lärare är ett utvecklingsområde. Studenterna får i ämnesstudierna genomföra undervisningsplanering under varje delkurs.

Målet att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Flera kurser ger studenten möjlighet att planera och genomföra undervisning. Lärosätet använder sig bland annat av casemetodik, seminarier, dramagestaltning och individuella skriftliga uppgifter. VFU utgör en viktig del här med flera olika moment och examinationer som bidrar till

måluppfyllelsen. Gällande inriktningen samhällskunskap övas studenterna i ämneskurserna genom bland annat återkommande didaktiska seminarier, två i varje delkurs, och prövas praktiskt under den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenterna genomför i varje inledande delkurs planering av undervisning, som presenteras och diskuteras i seminarieform. I underlaget förs ingen diskussion om hur studenterna utvecklar förmågan att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling, mer än att vikten av varierad undervisning betonas. Förmågan examineras däremot i den andra VFU-kursen, termin 6. Bedömggruppen noterar också att planering, genomförande och utvärdering examineras med den tredje VFU-kursen i termin 9, vilket kan anses vara sent i utbildningen. Hela målet uppfylls i kombination med den utbildningsvetenskapliga kärnan, där delar av målet examineras.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter och hållbar utveckling uppfylls. Bedömggruppen ser att flera delar av målet ingår och examineras i utbildningen, såsom beaktande av vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter, men att vissa delar kan bli starkare, exempelvis hållbar utveckling.

Lärosätets interkulturella profil bidrar till att ett jämställdhetsperspektiv integreras som en naturlig del av utbildningen. Jämställdhetsperspektivet genomsyrar samtliga delkurser under programmet. Det finns flera exempel på hur studenterna möter perspektivet i kurserna. Perspektivet stärks också av att en del lärare också bedriver forskning inom området.

Lärosätet har genomfört två omfattande utvärderingar av utbildningen, 2016 och 2017. Det framgår också att utbildningen följs upp systematiskt i olika beslutande och beredande organ. Lärosätet har vidare ett väl utvecklat studentuppföljningssystem och åtgärder vidtas för att ge studenterna stöd att fullfölja utbildningen under den planerade studietiden. Gällande inriktningen samhällskunskap visar lärosätet på en systematik i kvalitetsarbetet, tillsammans med en närhet mellan studenter, lärare och lärarlag som gynnar ämnets utveckling. Samtidigt bör lärosätet fortsätta genomföra analyser och ta fram åtgärdsplaner för genomströmning och studieresultat.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Bedömggruppen anser att studenterna har inflytande på flera nivåer av utbildningen. Det är tydligt att det informella inflytandet betonas och att det finns en närhet mellan student och lärare. Det kan dock finnas risker med detta eftersom studenterna behöver möjlighet att lämna synpunkter anonymt. Lärosätet kan behöva se över detta. När det gäller studentperspektivet inom utbildningsmiljön i samhällskunskap beskriver självvärderingen och intervjuerna en miljö med nära kontakter mellan lärare och studenter, med korta vägar för synpunkter och åtgärder. Här ges flera exempel på förändringar i innehåll, form och struktur för kurser efter studenters synpunkter. Kursvärderingar följs upp i lärarlag och på seminarier. I självvärderingen framgår att två valda studenter fanns permanent adjungerade till lärarlaget. Deras synpunkter har lett till en revidering av kurserna på den första terminen. Ett annat exempel gäller delkursen i internationella relationer som reviderades efter studenternas synpunkter, som beskrivs som välgrundade.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande.

Lärosätet använder Centrum för professionsutveckling för kursutveckling som är placerat regionalt, och via det får lärarna information och exempel från skolor om de förändringar och utmaningar som läraryrket står inför. Efter varje VFU-kurs hålls gemensamma möten för att diskutera

lärarprofessionen och dess utveckling. Inom VFU och Regionalt utvecklingscentrum finns flera ytterligare exempel på samverkan med det omgivande samhället. Gällande inriktningen samhällskunskap redovisar lärosätet samverkan lokalt, regionalt och nordiskt om intressanta och aktuella frågor för en blivande lärare i samhällskunskap och ger flera goda exempel på samverkan med det omgivande samhället. Lärosätet diskuterar vilken betydelse sammansättningen med heterogena studentgrupper har som förberedelse för heterogena klassrum, kulturellt, språkligt och socioekonomiskt. Utbildningens interkulturella inriktning beskrivs som en positiv faktor för att utveckla studenternas beredskap för förändringar i samhälle och arbetsliv.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Läro- och lärutbildningen vid lärosätet är en administrerande organisation som lånar in lärare från lärosätets institutioner och ämnen, hanterar kursplaner, samordnar lärarprogram och verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och leder en forskningsmiljö. I självvärderingen beskrivs läro- och lärutbildningen som en matrisorganisation, där programsamordnare och läro- och lärutbildningens studierektor har det övergripande ansvaret för bemanning och beställer kompetens hos lärosätets ämnesinstitutioner. Totalt är 41 lärare verksamma inom läro- och lärutbildningen, varav 16 inom UVK. Av de senare har drygt hälften disputerat och drygt en tredjedel har lärarexamen. Ett relativt begränsat antal lärare har utbildningsvetenskapligt inriktade examina, vilket enligt bedömargruppen är en svaghet för kompetensförsörjningen inom de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna. Eftersom utbildningen antar cirka 75 studenter varje år anser bedömargruppen att antalet lärare står i proportion till utbildningens volym. Den vetenskapliga kompetensen är adekvat men behöver stärkas. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet ökar antalet lärare med utbildningsvetenskapligt inriktad examen.

Bedömargruppen anser att andelen professionsrelaterade lärare är något låg, men detta kompenseras av lärosätet med adjungerade adjunkter som är anställda vid skolor. De adjungerade adjunkterna bidrar med aktuell yrkesrelevans inom utbildningen. Lärosätet arbetar med VFU genom ett samverkansavtal med kommuner i Stockholms län, och inom detta samarbete erbjuds handledarutbildning. Bedömargruppen anser därför att kompetensförsörjningen vad gäller VFU är säkrad.

Lärosätet arbetar med den pedagogiska kompetensen genom ett pedagogiskt meriteringssystem där tillsvidareanställda lärare kan ansöka om att bli "meriterad lärare" eller "excellent lärare". En av de lärare som fått utmärkelsen "excellent" arbetar inom ämneslärarprogrammet. Lärosätet erbjuder löpande kompetensutveckling genom olika högskolepedagogiska kurser; till exempel gavs kursen *Seminarier som undervisningsform i läro- och lärutbildningen* under våren 2018, och inför terminsstarterna anordnas gemensamma kompetensutvecklingsdagar för alla läro- och lärutbildare. Sammantaget anser

bedömggruppen att lärosätet säkerställer den pedagogiska kompetensen och säkrar kompetensutvecklingen för undervisande lärare.

På det hela taget anser bedömggruppen att antalet lärare och deras kompetens i tillräcklig utsträckning står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt men att kompetensen i utbildningsvetenskap behöver stärkas. Strategin för att säkerställa kompetens kan därför på sikt innebära ett behov av nyrekrytering, enligt bedömggruppen. Positivt är att man nyligen antagit två doktorander i pedagogik, vilka på sikt kan stärka den vetenskapliga kompetensen.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Under ämneslärarutbildningen finns sedan 2017 en forskarutbildning i utbildningsvetenskapliga studier vars uttalade mål är att stärka utbildningens forskningsunderbyggnad, vilket är något som bedömggruppen ser positivt på. Nyligen antogs också två doktorander i pedagogik. Genom den mångvetenskapliga utbildnings- och forskningsmiljön arbetar lärosätet för att skapa en vetenskaplig miljö. År 2016 fattade lärosätet ett beslut om en vision och strategi för utbildningens forskningsunderbyggnad, och inom ramen för den vill man skapa en forskningsmiljö med lärarutbildningsrelevant forskning. Bland annat har medel beviljats för två forskningsprojekt som är särskilt relevanta för ämneslärarutbildningen. I självvärderingen beskriver lärosätet hur man arbetar med högre seminarium och anordnar workshoppar och symposier med både svenska och internationella medverkande för att skapa en vetenskaplig miljö för de lärare som undervisar på utbildningen. Sammantaget anser bedömggruppen att lärosätet visar att det finns en vetenskaplig miljö.

Genom lärosätets samverkansverksamhet driver utbildningen forskningscirklar. Dessa bidrar enligt lärosätet till möten mellan forskning och lärarprofessionen, och bedömggruppen delar denna syn. Under intervjuerna uttrycktes även att kopplingen till professionen är viktig och att man försöker rekrytera yrkesverksamma lärare till utbildningen.

För att skapa ett nära samband mellan forskning och utbildning ingår aktuell forskning och forskningstexter i samtliga kurser och litteraturlistor inom programmet. De forskningsledare som finns på utbildningen har ett övergripande ansvar för utbildningens forskningsanknytning. Bedömggruppen anser därmed att verksamheten bedrivs med ett nära samband mellan utbildning och forskning. I självvärderingen betonar lärosätet värdet av att studenter möter lärare som är aktiva forskare, och inom kursen *Vetenskapsteori, forskningsmetodik och didaktisk forskning* finns förutsättningar för ett nära samband mellan forskning och utbildning. Lärosätet lyfter enligt bedömggruppen goda exempel i självvärderingen där forskning och verksamhetsperspektiv och didaktisk teori möts. Studenterna får träna akademiskt skrivande samt läsa och diskutera vetenskapliga texter genom hela utbildningen. Under lärarutbildningens dag får studenterna också möta och lyssna på inbjudna forskare som presenterar aktuell forskning kring ett särskilt tema.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Av självvärderingen framgår det att lärosätet bedriver undervisning om vetenskapsteori och olika forskningsmetoder. Under utbildningens första termin, i kursen *Lärouppdraget och kunskapens former*, får studenterna öva på att förstå vetenskapliga texter, skriva texter med referenshantering och utföra kritisk informationssökning. Dessa förmågor examineras genom en hemtentamen där studenterna ska redovisa en vetenskaplig artikel med referenser. Under de senare delarna av utbildningen diskuteras grunderna i vetenskapsteori. I kursen *Vetenskapsteori, forskningsmetodik och didaktisk forskning* får studenterna träna på att föra välgrundade diskussioner om valet av forskningsmetoder och bedöma olika metoders betydelse för undersökningars resultat. Bland annat får studenterna under ett seminarium diskutera vad som kännetecknar olika metodansatser och hur de kan användas i didaktiska examensarbeten. Under en senare termin får studenterna i ett seminarium diskutera reliabilitet och validitet samt begreppet evidens, och i en hemtentamen får de kritiskt diskutera uttolkningen av undervisning på vetenskaplig grund. Under intervjuerna framkom det att studenterna ska kunna använda kvalitativ metod och förstå kvantitativ metod. Studenternas kunskaper och förmåga att använda kvalitativ metod säkerställs genom skriftliga inlämningsuppgifter och en hemtentamen. Bedömargruppen menar därmed att det finns en progression i utbildningen när det gäller vetenskapsteori och olika forskningsmetoder, men att kunskapskraven varierar för kvalitativ respektive kvantitativ metod. Samtidigt är det positivt att kunskaperna säkerställs genom olika slags examinationer. Den fördjupade kunskapen och examinationen av vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder gäller dock framför allt ämnesstudierna i de självständiga arbetena.

Enligt självvärderingen arbetar lärosätet genom hela utbildningen med att öka kunskapen om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. Framför allt sker det genom växlingen mellan teoretiska och praktiska moment i VFU- och UVK-kurser, där studenterna får pröva sina teoretiska kunskaper i att planera, genomföra och utvärdera undervisning samt använder teoretiska begrepp för att reflektera över erfarenheter från undervisningspraktiken. Bedömargruppen anser därmed att utbildningen möjliggör för studenten att visa sin kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Under 2016 genomfördes en intern utvärdering av lärosätets samtliga lärarutbildningar. Utvärderingen har bland annat lett till en översyn av hur undervisningen kan få en starkare forskningsanknytning och därmed bidra till utveckling av både yrkesverksamhet och kunskapsutveckling inom ämne, ämnesområden och ämnesdidaktik. Ett resultat är att diskussioner

och reflektioner kring forskningstexter nu finns som ett moment i samtliga UVK-kurser, vilket bedömargruppen ser positivt på.

I självvärderingen beskriver lärosätet att den interna utvärderingen även visade att studenter utgår från sina egna upplevelser om hur något ska eller bör vara. Inom lärarutbildningen betonas därför ett sakligt och professionellt förhållningssätt och förmåga att byta perspektiv. Studenterna får till exempel under sin första kurs reflektera över forskningsresultat genom två texter som examineras under ett seminarium. Under första terminen får studenterna också skriva en reflekterande text om sin egen lektionsplanering. Ett arbete pågår även för att stärka forskningsanknytningen i de olika reflektionsuppgifterna. Under VFU-kursen *Läraryupdraget och lärande i flerspråkiga klassrum* får studenterna reflektera över sina egna och andras erfarenheter i att planera och genomföra undervisning. Kunskaperna examineras genom att studenterna för loggbok under VFU-kursen.

Det finns alltså ett pågående utvecklingsarbete på lärosätet, och bedömargruppen ser positivt på de åtgärder som redan vidtagits. Därför kan bedömargruppen konstatera att målet uppfylls. Lärosätet rekommenderas dock att följa upp förändringarna för att se om de leder till ökad måluppfyllelse.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Under utbildningens första termin ingår flera kurser som tillsammans leder till att utbildningen uppnår målet, enligt bedömargruppen. Under kursen *Pedagogiska tanketraditioner* får studenterna reflektera kring didaktiska frågor utifrån egna erfarenheter genom att de läser texter om lärarens roll i elevers lärande och i vilken ordning saker bör läras in enligt olika forskare och författare. Senare kurser ger en fördjupning då studenterna får planera, genomföra och utvärdera sin egen ämnesundervisning; detta moment examineras delvis genom trepartssamtal under *VFU2 Att leda lärande i ämne 1 och ämne 2*. Examination sker även genom ett seminarium och en skriftlig uppgift där studenterna ska motivera olika didaktiska val vid lektionsplaneringen. I kursen *Att vara lärare i praktiken* sker den sista examinationen av förmågan att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik. Studenterna får genom ett självreflektionsdokument bedöma sitt eget behov av ytterligare kunskap och kompetens för att utveckla ett reflekterat didaktiskt förhållningssätt.

Lärosätet använder en professionsutvecklingsmatris för att bedöma studenternas förmåga att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik, vilken bedömargruppen ser som ett gott exempel. Professionsutvecklingsmatrisen har fyra nivåer: Progressionsnivå 1 innebär bland annat att kunna arbeta med stöd av en handledare eller givna modeller. Nivå 2 ska leda till att studenten kan strukturera och konkretisera sitt ämneskunnande så att det blir begripligt för elever. Nivå 3 handlar om att välja innehåll och arbetssätt utifrån elevernas förutsättningar och behov samt engagera elever med hjälp av sitt ämneskunnande och ämnesdidaktiska kunnande. Nivå 4 innebär att kontinuerligt fördjupa sitt ämneskunnande och ämnesdidaktiska kunnande. I bedömningen av matrisens olika nivåer förväntas studenterna nå nivå 3 under utbildningen, medan nivå 4 fungerar som riktmärke för studenternas livslånga lärande efter avslutad utbildning. Det finns utrymme för didaktiska diskussioner men lärosätet problematiserar själva att studenterna ofta inte förstår vad didaktik har för innebörd förrän efter sin sista VFU. Lärosätet anser att detta är alltför sent, vilket bedömargruppen instämmer i och ser som ett utvecklingsområde. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att

säkerställa att studenterna redan tidigare under utbildningen kan få kunskap om innebörden av didaktik.

I självvärderingen visar lärosätet i vilka kurser målet som innefattar metodik tas upp. Exempelvis använder lärosätet olika "case" för att tematisera och diskutera metodik. Lärosätet beskriver att det fungerar för att tydliggöra egna och andras värderingar, och bedömargruppen delar lärosätets syn. Sammantaget menar bedömargruppen att målen i sin helhet uppfylls.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Lärosätet beskriver i självvärderingen att flera kurser från termin 1 till 9 ger studenten förutsättningar att tillgodogöra sig förmågan att planera och genomföra undervisning och annan pedagogisk verksamhet, vilket bedömargruppen instämmer med. Lärosätet använder sig av en casemetodik för att tematisera och diskutera metodik. Lärosätet beskriver att det här fungerar väl eftersom en sådan metodik tydliggör både egna och andras värderingar, och bedömargruppen delar den synen. Lärosätet säkerställer måluppfyllelsen genom bland annat ett examinerande grupparbete under kursen i specialpedagogik, som består i att intervjua specialpedagoger och på ett seminarium redovisa hur undervisning organiseras för elever som behöver särskilt stöd. Vidare finns en individuell skriftlig examinerande uppgift där studenten utvärderar den egna VFU-skolans likabehandlingsarbete.

Under VFU:n och på ett introduktionsseminarium övar studenterna på att undervisa; de får lära sig att planera, genomföra och utvärdera undervisningen samt bistå elever i deras lärande. Lärosätet examinerar studenterna under VFU genom skriftlig inlämning, hemtentamen och obligatoriska seminarier. I ett annat seminarium gör studenterna en planering utifrån läroplanen och andra styrdokument. De gör även en dramagestaltning av en händelse under sin egen skoltid där lärare hade involverats i problemlösning. Den examinerande uppgiften är en skriftlig inlämning där studenten beskriver sin lektionsplanering, motiverar didaktiska val och diskuterar den kunskapsyn och syn på lärande som kommer till uttryck i dessa val. Under nästkommande VFU tränas studenterna i att välja stoff som är relevant för elevgruppens förkunskaper. I en examinerande skriftlig uppgift ska studenterna använda kurslitteraturen för att diskutera och problematisera möjligheterna att skapa förutsättningar för alla elevers delaktighet och lärande. Under intervjuerna beskrevs också undervisningsmoment i form av besök på skolor med varierande elevsammansättning, vilket bedömargruppen ser som ett gott exempel. Bedömargruppen anser att lärosätet genom en variation av examinationsuppgifter säkerställer att målet uppfylls.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt
Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Lärosätet beskriver i självvärderingen att kursen *Läraryppdraget och kunskapens former* under utbildningens första termin innehåller frågor som är relaterade till målet. Lärandemålen är till exempel att redogöra för och resonera kring begreppen utbildning, undervisning och fostran med utgångspunkt i skolans styrdokument, inberäknat FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och FN:s barnkonvention. Bedömaregruppen anser att lärosätet på detta sätt synliggör de etiska aspekterna med beaktande av mänskliga rättigheter och barnkonventionen och att studenterna får göra bedömningar utifrån dessa aspekter. För att visa hur bedömningsförmågan ökar hänvisar lärosätet i självvärderingen till den professionsutvecklingsmatris som används för att utveckla studenten från novis till professionell. Matrisen används också för att strukturera och systematisera studenternas utveckling och bedömaregruppen anser det vara ett bra hjälpmedel för både lärosätet och studenterna. I detta sammanhang resonerar också lärosätet om svårigheter med att bedöma studenters bemötande och omdöme.

Lärosätet undervisar om interkulturalitet som en del av skolans demokrati- och värdegrundsarbete. Förmågan examineras under termin 9 genom en hemtentamen. I självvärderingen diskuterar man detta och visar att det finns en tydlig medvetenhet kring mångkulturalitet och elevers individuella förutsättningar. Lärosätet menar att man arbetar med hållbar utveckling genom det interkulturella perspektivet, men för bedömaregruppen framgår det inte tydligt hur. Bedömaregruppen rekommenderar därför att lärosätet stärker arbetet med hållbar utveckling. Lärosätet menar slutligen att studenterna visar god förmåga att ta de nämnda faktorerna i beaktande under sitt pedagogiska arbete. Bedömaregruppen ser att flera delar av målet ingår i utbildningen, såsom att beakta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter, men att vissa delar kan bli starkare – exempelvis hållbar utveckling.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Lärosätet beskriver i självvärderingen hur ämneslärarutbildningens programråd kontinuerligt bevakar andelen kvinnliga och manliga författare i kurslitteraturen, som en del av arbetet med att integrera jämställdhet i utbildningens utformning. Lärosätet arbetar också med kompetensutveckling för undervisande personal genom att kontinuerligt, under internat och uppstarts dagar, diskutera hur studenter bemöts och hur jämställdhet kan förstås. Lärosätet påpekar i självvärderingen att utbildningens interkulturella profil gör att de flesta utbildare ser ett integrerat jämställdhetsperspektiv som en självklar del i utformningen av utbildningen, och bedömaregruppen menar att intervjuerna bekräftade denna bild.

I självvärderingen visar lärosätet att jämställdhetsperspektivet undervisas inom flera kurser. Ett exempel är delkursen *Läraryppdraget och kunskapens former* under termin 1 då man introducerar teoretiska perspektiv på kön och genus för att skapa en grundläggande förståelse för hur genus konstrueras och rekonstrueras i skolan och vilka konsekvenser detta får för jämställdhet. I kurserna *Utveckling, lärande och specialpedagogik* och *Vetenskapsteori, forskningsmetodik och didaktisk forskning* under termin 6 får studenterna diskutera maktrelationer och grupprocesser, och ett av lärandemålen är att studenten kan göra en analys utifrån genus och normer såsom heteronormativitet. I undervisningen skiljer man mellan att lära "om, för och genom". "Lära om" avser då hur skolan faktiskt gestaltar sig ur ett jämställdhetsperspektiv, och "lära för" handlar om direkt undervisningsrelevanta frågor om jämställdhet. "Lära genom" innebär slutligen att bland annat

jämställdhetsperspektivet ska "märkas som ett förhållningssätt i studenternas utbildning". Ett antal undervisare i ämnet bedriver forskning inom området, något som också avspeglar sig i undervisning med genusvetenskapliga perspektiv och i studenters självständiga arbeten. Bedömggruppen anser därmed att lärosätet arbetar med att ett jämställdhetsperspektiv i utbildningen på ett tillfredställande sätt.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätet hänvisar i självvärderingen till två omfattande utvärderingar som gjordes 2016 och 2017. De medförde större förändringar av lärarutbildningens innehåll och upplägg och har bland annat inneburit en starkare betoning av forskning och progression. Lärosätet såg även att det fanns ett stort behov av samverkan mellan lärarna och att arbetsbelastningen var hög. För att lösa detta har man gjort ett extrapåslag på mötestimmar för att öka närvaron på samordningsmöten. Bedömggruppen ser positivt på att lärosätet gör större utvärderingar som även leder till konkreta åtgärder för kvalitetsutveckling. Under intervjuerna framkom det att utbildningen utvärderas direkt men att lärosätet även utvärderar huvudområdena, vilket enligt bedömggruppen leder till att lärosätet aktivt arbetar med kvalitetsutveckling.

Den akademiska ledaren för lärarutbildningen är direkt underställd rektor och har det övergripande ansvaret för kvalitet inom lärarutbildningens verksamhetsområde. Det finns även en rad olika beslutande och diskuterande organ – lärarutbildningsråd, styrgrupp och kursplanenämnd – som följer och beslutar om lärarutbildningens utveckling. Inom varje program finns vidare ett programråd som bereder kursplaner inför beslut i kursplanenämnden, beslutar om litteraturlistor och fattar andra beslut om de enskilda programmen. Bedömggruppen anser att det visar på en idé om systematik och progression i förhållande till examensmålen, vilken bör kunna synliggöra utbildningens uppläggning för lärare, studenter och andra intressenter. Gruppen anser därför att lärosätet systematiskt följer upp utbildningen.

Studenter får återkoppling av resultaten genom att kursansvariga lärare sammanfattar och kommenterar de åsikter som studenter lyft i kursvärderingar. Dessa publiceras på programwebben tillsammans med en redogörelse för de åtgärder som genomförts på grund av utvärderingen. Bedömggruppen rekommenderar att lärosätet undersöker om alla relevanta intressenter, såsom blivande studenter, också får ta del av återkopplingen.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Under de senaste åren har utbildningens genomströmning ökat. Enligt självvärderingen vet lärosätet inte vad denna ökning beror på men anser att det finns ett väl utvecklat studentuppföljningssystem för att säkerställa att studenterna fullföljer sin utbildning inom planerad tid. Systemet har bland annat lett till att det finns tydliga studiematerial för den första terminens kurser, för att säkerställa att studenterna får information om lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer. Bedömggruppen anser att tydlig information till studenter för att underlätta vid studiestart är ett gott exempel på hur lärosätet kan arbeta för att studenterna genomför utbildningen inom planerad studietid.

Bedömargruppen ser det även som positivt att lärosätet noggrant följer upp genomströmningsstatistiken. Lärosätet beskriver även att det finns flera högskolegemensamma funktioner för att studenterna ska genomföra studierna inom planerad tid. Bland annat finns kurator, studievägledare och en samordnare för studenter med funktionsvariationer, och man tillgodoser behov av särskilda stödinsatser. Studieverkstaden erbjuder kortare kurser i sådant som att hålla muntliga presentationer, förstå tentafrågor och läsa kurslitteratur. Stödfunktionerna framhålls som en av högskolans styrkor och bedömargruppen anser att det är ett välfungerande arbetssätt. Det akademiska skrivandet är något som studenterna upplever som ett hinder, och därför har man satt in åtgärder för att tidigt introducera studenterna i akademiska studier. Bedömargruppen kan därmed konstatera att uppföljningarna också resulterar i åtgärder för att studenten ska genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Bedömargruppen anser att studenterna har inflytande på flera nivåer av utbildningen. Det finns formell studentrepresentation i lärarutbildningsrådet, styrgruppen för lärarutbildning och lärarutbildningens kursplanenämnd. Även i ämneslärarprogramrådet finns det två studentrepresentanter och där diskuteras bland annat kursvärderingar och kursutvärderingar. Enligt lärosätet är programrådet en av de viktigaste kanalerna för inflytande i och samarbete mellan lärarkollegiet.

Enligt intervjuerna och självvärderingen lyfter många studenter fram att det finns en närhet mellan studenter och lärare på lärosätet. Lärosätet menar därmed att synpunkter som framförts av studenter direkt i undervisningen ofta har stor betydelse för läroverksamhetens kursutvecklingsarbete. Eftersom studentgrupperna är små kan det dock vara svårt att vara anonym i kursvärderingar, och bedömargruppen rekommenderar att lärosätet undersöker om det finns vägar för att säkerställa studenters anonymitet.

Bedömargruppen rekommenderar att kursvärderingarna vid kursens slut kompletteras med en mer systematisk utvärdering under kursens gång för att snabbt komma tillrätta med brister.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet deltar i en försöksverksamhet med övningskolor, och genom den har Centrum för professionsutveckling bildats. Lärosätet använder centrumet för kursutveckling och lärarna får information och exempel från skolor om de förändringar och utmaningar som läraryrket står inför. Efter varje VFU-kurs hålls gemensamma möten för att diskutera lärarprofessionen och dess

utveckling. Bedömargruppen anser att lärosätet därmed utformar utbildningen på ett sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap för att möta förändringar i arbetslivet.

I intervjuerna beskrevs VFU-organisationen som en motor för möte mellan lärarutbildning, lärare, lärarutbildare, intressenter och studenter. VFU-lärarna följer studenterna över tid, vilket möjliggör förståelse för studenternas enskilda utveckling. Seminarier och bedömningsmöten ger också goda förutsättningar för likvärdig bedömning av studenternas prestationer under VFU:n. Kontinuerligt anordnas möten och seminarier med VFU-lärare för att utveckla både den verksamhetsförlagda utbildningen och organisationen runt den. Bedömargruppen ser positivt på den här samverkan kring utvecklingen av utbildningen.

Regionalt utvecklingscentrum (RUC) är ett nätverk med närliggande kommuner, vars syfte är att identifiera behov av rekrytering och kompetensutveckling av lärare och skolledare i kommunerna. Lärosätet lyfter fram RUC som ett exempel på relevant samverkan med det omgivande samhället och bedömargruppen delar denna syn. Lärarutbildningens dag anordnas var tredje termin då studenterna deltar i föreläsningar och får information från representanter för skolor, kommuner och fackförbund. Alumninätverk håller också på att utvecklas. Lärosätet har vidare, enligt självvärderingen, ett väl utvecklat samarbete med Stockholms läns kommuner och lärosäten med lärarutbildning kring den verksamhetsförlagda delen av lärarutbildningen. Detta regleras i ett gemensamt avtal. Bedömargruppen anser att det finns en samverkan med det omgivande samhället och att Centrum för professionsutveckling är ett gott exempel på hur samverkan kan organiseras.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: Tillfredställande

Att bedömningsgrunder är tillfredställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Bedömargruppen anser att lärarnas sammantagna kompetens är adekvat men att den utbildningsvetenskapliga kompetensen kan stärkas. Av lärarna inom UVK har drygt hälften disputerat och dryg tredjedel har lärarexamen. Andelen professionsrelaterade lärare är något låg, vilket lärosätet kompenserar med adjungerade adjunkter och genom löpande kompetensutveckling. Genom högskolepedagogiska kurser säkerställs den pedagogiska kompetensen.

Det finns en vetenskaplig miljö där lärosätet sedan 2017 har en forskarutbildning med uttalat syfte att stärka utbildningens forskningsunderbyggnad. Genom forskningscirkelns skapas möten mellan forskning och lärarprofessionen, och aktuell forskning ingår i samtliga kurser. Lärosätet betonar värdet av att studenter möter lärarutbildare som är aktiva forskare. Genom till exempel lärarutbildningens dag får studenterna möta och lyssna på inbjudna forskare som presenterar aktuell forskning.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Det sker i olika kurser under hela utbildningen då studenterna övar på att förstå vetenskapliga texter, föra diskussioner om valet av forskningsmetoder och bedöma olika

metoders betydelse för undersökningars resultat. Kontinuerligt under utbildningen får studenterna kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet på ett tillfredsställande sätt.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. En intern utvärdering har lett till en översyn av hur undervisningen forskningsanknyts. Lärosätet har sedan vidtagit flera åtgärder, exempelvis att diskussion av och reflektion kring forskningstexter ingår som ett moment i alla UVK-kurser. Reflekterande uppgifter sker även under VFU.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Utbildningen omfattar kurser i vilka studenterna reflekterat kring didaktiska frågor, och senare kurser ger en fördjupning där bland annat didaktik och ämnesdidaktik kopplas samman. Lärosätet har även varierande examinationsformer såsom seminarier, skriftliga inlämningar och trepartssamtal under VFU. En bedömningsmatrix används för att bedöma studenternas förmåga. Det framgår dock att studenternas didaktiska förmåga säkerställs relativt sent i utbildningen, vilket lärosätet ser som ett utvecklingsområde. Bedömggruppen instämmer i detta.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Flera kurser ger studenten möjlighet att planera och genomföra undervisning. Lärosätet använder sig bland annat av casemetodik, seminarier, dramagestaltning och individuella skriftliga uppgifter. VFU utgör en viktig del här med flera olika moment och examinationer som bidrar till måluppfyllelsen.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Bedömggruppen ser att flera delar av målet ingår och examineras i utbildningen, såsom beaktande av vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter, men att vissa delar kan bli starkare, exempelvis hållbar utveckling.

Lärosätets interkulturella profil bidrar till att ett jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen. Det finns flera exempel på hur studenterna möter perspektivet i olika kurser. Perspektivet stärks också av att en del lärare också bedriver forskning inom området.

Lärosätet har genomfört två omfattande utvärderingar av utbildningen, 2016 och 2017. Det framgår också att utbildningen följs upp systematiskt i olika beslutande och beredande organ. Lärosätet har vidare ett väl utvecklat studentuppföljningssystem och åtgärder vidtas för att ge studenterna stöd att fullfölja utbildningen under den planerade studietiden.

Bedömggruppen anser att studenterna har inflytande på flera nivåer av utbildningen. Det är tydligt att det informella inflytandet betonas och att det finns en närhet mellan student och lärare. Det kan dock finnas risker med detta eftersom studenterna behöver möjlighet att lämna synpunkter anonymt. Lärosätet kan behöva se över detta.

Lärosätet använder Centrum för professionsutveckling för kursutveckling som är placerat regionalt, och via det får lärarna information och exempel från skolor om de förändringar och utmaningar som läraryrket står inför. Efter varje VFU-kurs hålls gemensamma möten för att diskutera

lärarprofessionen och dess utveckling. Inom VFU och Regionalt utvecklingscentrum finns flera ytterligare exempel på samverkan med det omgivande samhället.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är inte adekvat och står inte i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Lärosätet redovisar adekvat vetenskaplig kompetens i ämnen som är relevanta för samhällskunskapen med två professorer, tre docenter, tre disputerade, två adjunkter och en doktorand inom de samhällsvetenskapliga ämnena statsvetenskap, sociologi, nationalekonomi, medie- och kommunikationsvetenskap samt det mångvetenskapliga ämnet samtidshistoria. I den vetenskapliga kompetens som redovisas saknas däremot yrkesrelaterad kompetens. Undervisningen i ämnesdidaktik genomförs av adjungerade lärare verksamma som samhällskunskapslärare i gymnasieskolan, vilka saknar vetenskaplig kompetens. Tidigare gjordes undervisningen av forskare inom området.

Lärosätet lyfter i självvärderingen fram att studenterna efterfrågar en fördjupad koppling mellan undervisningen och deras framtida yrkesverksamhet. Att de flesta av de undervisande lärarna är ämnesspecialister inom samhällsvetenskaperna, med begränsad anknytning till professions- och didaktisk forskning är ett förhållande som enligt redovisningen måste kompenseras. En strategisk lösning som beskrivs i det skriftliga underlaget är att inom något eller några av de ämnen som ingår i samhällskunskapen rekrytera lektorer med särskild inriktning mot ämnesdidaktik. Vid intervjun framkom att ett lektorat med inriktning mot samhällskunskapsdidaktik har varit utlyst, att det fanns behöriga sökande och att tillsättningsprocessen var igång. Ett behörighetskrav var ämnesdidaktisk utbildning eller erfarenhet. Placeringen av lektoratet görs beroende av den tillträdande personens ämneskompetens. Arrangemanget är möjligt genom lärosätets matrisorganisation, där programsamordnare och lärarutbildningens studierektor har ett övergripande ansvar för bemanningen och finansieringen av tjänsten görs med institutionsövergripande medel.

Bedömggruppen konstaterar att lärosätet vidtar åtgärder som stärker kompetensen inom yrkesämnet, vilket bedömggruppen tycker är viktigt. Bedömggruppen rekommenderar samtidigt lärosätet att tydliggöra och stärka den yrkesrelaterade kompetensen både i utbildning och i forskning, för att utbildningen ska vara hållbar på kort och lång sikt. Sammantaget anser bedömarna att lärosätet inte uppfyller bedömningsgrunden med avseende på vetenskaplig yrkesrelaterad och pedagogisk kompetens i ämnet.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Lärosätet redovisar en sammanhållen miljö för ämnet. Självvärderingen beskriver lärarutbildningen inom en matrisorganisation där lärare köps in från högskolans institutioner. Den sammanhållna miljön upprätthålls genom programråd, programansvariga, en inriktningsansvarig lärare och lärarlag som regelbundet samlas kring inriktningsens helhet och delar. Samtliga lärare har genomgått högskolepedagogisk utbildning. Det framkom vid intervjun att det är en utmaning att hålla samman lärarlaget, bland annat på grund av personalomsättning, men lärosätets bedömning är man lyckas behålla en progression i ämnet. Den vetenskapliga miljö som lärosätet presenterar är rik och relevant för ämnet. Underlaget visar hur lärosätets interkulturella profil präglar undervisningen och forskningen. Enligt lärartabellen bedriver alla lärare som undervisar i samhällskunskap utom en forskning. Under rubriken personal framgår att lärare med kompetens inom ämnesområden som ekonomi, medie- och kommunikationsvetenskap, samtidshistoria, sociologi och statsvetenskap bedriver forskning som de använder i undervisningen.

Som exempel på relevanta forskningsområden som knyts till utbildningen nämns migration, social skiktning och segregerade förorter, ungdomskulturer, medier och unga människors aktivism, politiska ideologier, genus och demokrati, politikens europeisering, ungdomsarbetslöshet och genusaspekter på lönediskriminering. Inom det mångvetenskapliga ämnet samtidshistoria nämns forskning om den svenska modellens utveckling eller genuspolitikens införande. Undervisning, undervisningsaktivitet och examination bedöms ha nära koppling till yrket. Underlaget visar direkt yrkesinriktade delkurser, exempelvis kurserna Läromedel i samhällskunskap – en kritisk analys, 7,5 högskolepoäng på grundnivå, och Aktuell didaktisk forskning inom samhällskunskap, 7,5 högskolepoäng på avancerad nivå. Vidare integreras ämnesdidaktiska perspektiv och moment i delkurserna där studenterna muntligt och skriftligt ska visa ämneskunskaper och prov på hur dessa kan omsättas i planering och undervisning i skolan.

Lärare som tidigare undervisar i ämnesdidaktik har en vetenskaplig bas i pedagogik och didaktik, medan de lärare som undervisar i dag är yrkesverksamma i skolan men saknar vetenskaplig kompetens. Underlaget visar hur systemet med adjungerade lärare ger autenticitet och aktualitet till undervisningen i ämnesdidaktik med metodik. Detta bedöms som en styrka för den yrkesinriktade miljön. Den vetenskapliga förankringen och yrkesinriktade forskningen i ämnet bedöms däremot vara ett utvecklingsområde. Enligt självvärderingen sker lärarnas kompetensutveckling i huvudsak inom respektive disciplin och läroverket menar att det vore "önskvärt att hitta ingångar till ökad ämnesdidaktisk- och professionsfortbildning för dessa lärare inom ramen för deras nuvarande disciplinära tillhörighet". Bedömnarna instämmer i detta.

Sammantaget bedöms bedömningsgrunden som tillfredsställande med rekommendationen att lärosätet utvecklar den vetenskapliga och yrkesrelaterade miljön, med tydlig koppling till samhällskunskapens ämnesdidaktik i undervisning och i forskning.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom*

ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Underlaget visar att lärosätet har utformat utbildningen efter å ena sidan ämnets speciella villkor och å andra sidan lärosätets och lärarutbildningens speciella profil. Ämnesmässigt ligger tyngdpunkten på statsvetenskap och sociologi, samt kompletteras med medie- och kommunikationsvetenskap och samtidshistoria. I självvärderingen står att "Bildningsperspektivet är, tillsammans med interkulturalitet lärarutbildningens speciella profil. Dessa strävanden får sin återspeglning i ämnets breda anslag." Samhällskunskap knyter enligt redovisningen an till lärosätets övergripande mål med betoningen på mångvetenskaplighet och medborgerlig bildning.

Ämnesstudierna inleds med fem delkurser, om vardera 7,5 högskolepoäng: Samtidshistorisk översiktscurs, Det sociala landskapet, Mediesamhället, Svensk politik och Samhällsekonomisk översiktscurs. Delkurserna syftar till att introducera ämnen och teman som ingår i utbildningen. Den första delkursen behandlar huvudlinjer av kontinuitet och förändring i politisk, social och ekonomisk utveckling i Sverige och internationellt. Olika aspekter av bildningsbegreppet behandlas, till exempel med intergenerationella aspekter i den första delkursen och interkulturella aspekter i den andra. Det breda anslaget för ämnet som redovisas speglar den forskning som är relevant för ämnet och bedrivs på lärosätet.

Kurserna blir mer tematiska under utbildningen och ställer efter hand högre krav på teoretisk medvetenhet. I kursen Globalisering och postkoloniala perspektiv under den andra terminen introduceras en fördjupning av samhällsvetenskaplig teoribildning, Under den tredje terminen ställs krav på att studenterna tillämpar teoretiska perspektiv. Här ges tre delkurser som behandlar centrala teman i samhällskunskapen för gymnasiet: Politiska ideologier, Att analysera internationella relationer och Tillämpad samhällsekonomi. Som exempel nämns i självvärderingen en examinerande uppgift i delkursen Att analysera internationella relationer, där studenterna skriftligt ska problematisera och analysera de teman som behandlas under kursen. Här ställs också krav på att studenterna ska välja material och teoretiskt perspektiv.

Av de självständiga arbeten som granskats bedöms en tredjedel ha bristande kvalitet i kopplingen till ämneskunskaper i samhällskunskap. Bedömggruppen bedömer frånvaron av denna koppling som ett utvecklingsområde. Lärosätet framhåller i redovisningen det mångvetenskapliga anslaget som en styrka för utbildningen med ett möte mellan vetenskapliga perspektiv och metoder från olika discipliner där man har identifierat vad som är viktigt för lärare i samhällskunskap. Sammantaget är bedömggruppens bedömning att underlaget visar en sammanhållen ämneslärarutbildning i samhällskunskap med utgångspunkt i en klar idé för ämnets särart som skolämne. Utbildningen innehåller ämneskunskapernas politiska, sociala och ekonomiska innehåll samt fördjupningar i viktiga mångvetenskapliga teman. Lärosätet tillgodoser i utbildningens utformning, genomförande och examinationer kriterierna för ämnesinnehållets relevans för yrkesutövningen, bredd och djup i ämneskunskaper samt fördjupad insikt i forsknings- och utvecklingsarbete.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätets självvärdering visar med exempel hur studenterna får möjlighet att tillägna sig och fördjupa sig i vetenskapsteori, samhällsvetenskaplig teori, metod, metodval och tillämpning av teori och analys i självständiga undersökningar av empiriskt material. Studenterna bearbetar också frågor och material om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Bedömagruppen får med ledning av självvärderingen bilden att det som behandlas är relationen mellan forskning och studenternas egna erfarenheter, men inte relationen med beprövad erfarenhet till exempel i form av yrkesutövande lärares erfarenheter.

Kurserna *Globalisering och postkoloniala perspektiv* och *Läromedel i samhällskunskap – en kritisk analys* ger en första fördjupning i samhällsvetenskaplig teoribildning med fokus på kvalitativa metoder. Kursen *Läromedel i samhällskunskap* innehåller källkritik och ger träning att kunna granska, bedöma och kontextualisera läromedel som används i ämnet. Kursen examineras genom en individuell text där studenterna genom innehållsanalytisk eller diskursanalytisk metod analyserar ett eller flera läromedel utifrån ett självvalt perspektiv av genus, postkolonialism eller religiös neutralitet/objektivitet. Sedan skriver studenterna ett självständigt arbete för att bearbeta och analysera detta. Under den sista terminen fördjupas kunskaperna ytterligare i ett självständigt arbete. En delkurs på 7,5 högskolepoäng handlar om didaktisk forskning inom samhällskunskap, en annan på 7,5 högskolepoäng handlar om samhällsvetenskaplig teori och metod. Studenterna får även en kurs om centrala samhällsteorier med läsning och analys av originaltexter på 7,5 högskolepoäng.

Beskrivningen visar bredd och djup i kvalitativa metoder, men saknar motsvarande för kvantitativa metoder. Lärarkollegiet har utarbetat gemensamma betygskriterier för det självständiga arbetet, med bland andra kriterier för teoretisk anknytning och forskningsanknytning samt metodval. Det är enligt självvärderingen klart uttalat att det självständiga arbetet ska ha ämnesdidaktisk inriktning eller vara relevant för läraryrket, men det framgår inte av betygskriterierna.

Av de självständiga arbeten som granskats har hälften anmärkningar om bristande kvalitet i vetenskaplig teori och metod. I intervjun framkommer att kvantitativ metod examineras i UVK, medan man av tradition lägger vikt vid kvantitativa metoder i ämnesstudierna i t.ex. statsvetenskap på master- och forskarutbildningsnivå. Bedömagruppen menar att de kvantitativa inslagen i UVK är otillräckliga för lärarutbildningen i samhällskunskap. I lärarutbildningen i samhällskunskap ska lärosätet säkerställa att studenterna har kunskaper i kvantitativa metoder. Relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet är också ett utvecklingsområde, så att studenterna får möjlighet att möta, bearbeta och systematisera olika erfarenheter. Enligt beskrivningen handlar det i dag om studenternas egna erfarenheter och inte om till exempel lärares erfarenheter.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Lärosätet redovisar hur studenterna i olika kurser examineras i förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna erfarenheter, samt relevanta forskningsresultat.

Redogörelsen visar inte hur studenterna får möjlighet reflektera över egna erfarenheter som lärare eller andra studenters och lärares erfarenheter.

Lärosätet redovisar ett ämnesdidaktiskt perspektiv på målet. I en skriftlig uppgift får studenterna reflektera över sina egna erfarenheter som elever. En delkurs Läromedel i samhällskunskap – en kritisk analys om 7,5 högskolepoäng tränar studenterna i att ta in information med ett kritiskt förhållningssätt. I kurserna i metod och de självständiga arbetena tränar studenterna att utveckla förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över forskningsresultat och bidra till yrkesverksamheten. Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) ger studenterna möjlighet att utveckla dessa förmågor utifrån sina egna och andras erfarenheter. I delkursen Didaktisk forskning inom samhällskunskapsundervisningen får studenterna med ett vetenskapligt förhållningssätt kritiskt granska och analysera aktuell didaktisk forskning med fokus på undervisning i samhällskunskap. Här läggs ett metaperspektiv på didaktisk forskning. Genom seminarier och inlämningsuppgifter får studenterna bearbeta litteraturen.

Lärosättet diskuterar inte studenternas förmåga att reflektera över sina egna erfarenheter som lärare, eller andra lärares erfarenheter, utan bara sina egna erfarenheter som elever samt erfarenheter som visats genom forskning. Det som saknas här beskrivs självvärderingen för UVK genom att studenterna under VFU får reflektera genom loggbok samt skriva en reflekterande text över sin egen lektionsplanering. Dessa reflektioner utvecklas i en hemtentamen. Det som inte framgår av självvärderingen är hur studenterna får möjlighet att reflektera över verk samma lärares eller andra studenters erfarenheter. Detta får anses vara en brist.

En tredjedel av de granskade självständiga arbetena har anmärkningar för bristande kvalitet på grund av avsaknad av relevans för samhällskunskap, medan de är relevanta för läraryrket generellt. Detta pekar på ett utvecklingsområde, eftersom studenterna ska kunna bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom samhällskunskap och samhällskunskapsdidaktik. Bedömargruppens sammantagna bedömning är ändå att bedömningsgrunden är uppfylld.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Bedömargruppen anser att metodik för samhällskunskap inkluderas i didaktik och ämnesdidaktik. Lärosätet redovisar relevanta exempel på hur studenterna bearbetar och tillägnar sig förmågan att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik, med tydlig relation till undervisningen. I ämnet används adjungerade adjunkter med ämnesdidaktisk och metodisk kompetens för moment som har direkt relevans till undervisningen i gymnasieskolan. Bedömargruppen menar att detta ger undervisningen en direkt yrkesrelevans, aktualitet och autenticitet, medan den vetenskapliga kompetensen hos undervisande lärare är ett utvecklingsområde. De inledande ämnesinriktade delkurserna innehåller återkommande ämnesdidaktiska seminarier.

Studenterna får i ämnesstudierna genomföra undervisningsplanering under varje delkurs. Rollspel och studiebesök förekommer där studenterna får diskutera ämnesdidaktiska utmaningar. Kontinuerliga ämnesdidaktiska seminarier samt ämnesdidaktiska delkurser ger goda förutsättningar

för studenterna att tillgodogöra sig de färdigheter som lärandemålet avser. Enligt underlaget skriver studenterna även sina självständiga arbeten med ämnesdidaktisk inriktning. Granskningen av de inlämnade arbetena visar på bristande ämnesrelevans i ett par fall. Bedömaregruppen menar att här finns ottyligheter i underlaget för om de ämnesdidaktiska momenten är examinerande, och hur krav ställs på att de självständiga arbetena är inriktade mot ämnesdidaktik och inte bara mot allmän didaktik. Bedömaregruppens starka rekommendation är att i de fall de inte sker en examination av ämnesdidaktiska mål är att lärosätet utvecklar det här momentet i utbildningen.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Lärosätet redogör för hur förmågan återkommande övas i ämneskurserna genom bland annat återkommande didaktiska seminarier, två i varje delkurs, och prövas praktiskt under den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenterna genomför i varje inledande delkurs planering av undervisning, som presenteras och diskuteras i seminarieform. När självvärderingen skrevs lades särskild vikt vid skolans demokratimål, där undervisande lärare har speciell kompetens inom området. I andra terminens delkurs Läromedel i undervisningen i samhällskunskap – en kritisk analys har lärandemål som relaterar till undervisningen, där studenterna ska "självständigt reflektera över hur konventionella läromedel i samhällskunskap skall kunna kompletteras med andra former, t ex tidningar och nätbaserad informationshämtning".

I underlaget förs ingen diskussion om hur studenterna utvecklar förmågan att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling i samhällskunskap, mer än att vikten av varierad undervisning betonas. Förmågan examineras däremot i den andra VFU-kursen, termin 6. Bedömaregruppen noterar också att planering, genomförande och utvärdering examineras med den tredje VFU-kursen under termin 9, vilket kan anses vara sent i utbildningen. Vid intervju tillfället fanns ingen företrädare för de ämnesdidaktiska och metodiska delarna närvarande, vilket betydde att det inte fanns möjligheter att diskutera bedömningsgrunden.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Självvärderingen kan sägas avspegla lärosätets profil och forskningsinriktningar. Självvärderingen beskriver hur studenten genom VFU i praktiken visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. I samhällskunskap arbetar studenterna med den svenska jämställdhetspolitikens framväxt och betydelsen av kvinnlig självorganisering för jämställdhetsreformer. I ett delmoment om skönlitterär samtidslitteratur får litteratur av kvinnliga författare och med genusperspektiv en framträdande plats. Inom sociologin får studenterna bearbeta frågor om kön och genus i ett intersektionellt perspektiv. I området svensk politik ingår litteratur om "feministisk utrikespolitik" och "kön och förvaltning". I nationalekonomi belyses frågan om genus och lönesättning. Jämställdhetsperspektivet genomsyrar samtliga delkurser under programmet och många studenter väljer att arbeta med genusperspektiv i självständiga arbeten. Många lärare har en

genusvetenskaplig kompetens med forskning om teman som "kvinnor och demokrati", genusaspekter på organisering och förvaltning" eller "genus och arbetsmarknad".

Lärosätet bedöms ha en profil som genomsyrar hanteringen av jämställdhetsperspektivet i forskning och undervisning på ett sätt som gynnar ämnet. Jämställdhetsperspektivet genomsyrar samtliga delkurser under programmet.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Det systematiska kvalitetssäkringsarbetet beskrivs i självvärderingen. Sammanställningen av de terminsvisa digitala kursutvärderingarna behandlas i programrådet. På programwebben publiceras sammanställningen tillsammans med information om de eventuella åtgärder som har beslutats (återkoppling till studenterna). Svarsfrekvensen är låg, vanligtvis under 50 procent och en åtgärd som nämns är att förlägga ifyllandet av kursvärderingar till ett undervisningstillfälle. För ämnet beskrivs hur undervisande lärare gör egna muntliga eller skriftliga utvärderingar vid kursens slut. Redovisningen visar att lärarlaget för samhällskunskap regelbundet diskuterar resultatet, överväger olika lösningar på påpekade brister och vidtar åtgärder. Av självvärderingen att döma har lärarlaget, som är sammansatt från flera institutioner, stor betydelse för en sammanhållen utbildning och kvalitetsutveckling. Sammantaget är bedömningsgrunden tillfredsställande, där det pågående utvecklingsarbetet noteras.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet redogör för centrala funktioner för studiestöd i självvärderingen. Stödfunktioner som utbildningsexpedition och studiewebb finns, men det finns inget resonemang om vilken funktion dessa har. I intervjun framkommer att studenterna är väl informerade om de centrala funktionerna för studiestöd. I självvärderingen diskuteras genomströmningen och studenternas arbetsinsatser i studierna. Genomströmningen redovisas som ett problem. Samtidigt visar kursvärderingarna att många studenter redovisar en studieintensitet väsentligt under 40 timmar i veckan. I sammanhanget diskuteras lärarnas höga arbetsbelastning och att lärosätet av resursskäl inte har möjlighet göra individuella lösningar efter studenters livssituation och förutsättningar. Vid lärarintervjun redovisades en undervisningstäthet om mellan fyra och sju timmar i veckan. I självvärderingen samt vid intervjun med lärare och ledning diskuteras genomströmningen och studenternas arbetsinsatser som ett område för analys och utveckling. En väg som prövas är att öka antalet obligatoriska undervisningstillfällen och löpande delexaminationer. Med stöd av underlagen anser bedömargruppen att bedömningsgrunden är tillfredsställande, trots påtalade brister. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet fortsätter arbetet med analyser och åtgärdsplaner för genomströmningen och studieresultat med hög kvalitet.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Lärosätets självvärdering visar möjligheter för studenter att påverka utbildningen genom representation i formella organ för lärarutbildningen. Intervjun visade att uppslutningen från studenterna är låg. Det låga deltagandet i de centrala kursvärderingarna beskrivs som ett bekymmer och åtgärder för att komma till rätta med det presenteras.

Utbildningsmiljön i samhällskunskap beskrivs i självvärdering och intervjun som en miljö med nära kontakter mellan lärare och studenter, med korta vägar för synpunkter och åtgärder. Här ges flera exempel på förändringar i innehåll, form och struktur för kurser efter studenters synpunkter. Kursvärderingar följs upp i lärarlag och på seminarier. I självvärderingen framgår att två valda studenter fanns permanent adjungerade till lärarlaget. Deras synpunkter ledde till en revidering av kurserna under den första terminen. Ett annat exempel gäller delkursen i internationella relationer som reviderades efter studenternas synpunkter, som beskrivs som välgrundade.

Vid intervjun finns en ganska samstämmig bild av möjligheter av att studenter har möjlighet påverka utbildningen både i kursvärderingar och i direktkontakt med lärare och lärarlag. Bedömggruppen anser att bedömningsgrunden är tillfredsställande och noterar vikten av det pågående utvecklingsarbetet med kursvärderingar.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

I självvärderingen beskriver lärosätet den institutionaliserade samverkan som högskolan har med det omgivande samhället genom Regionalt utvecklingscentrum och Centrum för professionsutveckling. Båda har utåtriktade arrangemang som studenterna uppmanas att delta i. Lärosätet redovisar samverkan lokalt, regionalt och nordiskt om intressanta och aktuella frågor för en blivande lärare i samhällskunskap. I kursinnehållet möter studenten en första bred grundläggande kurs som fokuserar på politisk, kulturell och ekonomisk kontinuitet och förändring i samhällsutvecklingen. Detta är relevant för att studenterna ska kunna hantera förändringar ur ett kommande arbetslivsperspektiv.

Systemet med adjungerade lärare i utbildningen ger en autenticitet i relation till skolverksamheten. En av de adjungerade lärarna inom samhällskunskapen leder regeringsuppdraget Skolval 19. Undervisande lärare har breda kontaktytor som kommer studenterna till del. Ett exempel är samtidshistoria med forskare som deltar i ett stort svensk-finskt projekt om demokratins drivkrafter och de demokratiska utmaningarna i dag. Det samtidshistoriska institutet bjuder regelbundet in politiska aktörer till vittnesseminarier för att belysa olika samhälleliga beslutsprocesser. Ett exempel på vittnesseminarium är ett seminarium som hölls vårterminen 2018 och belyste skolfrågans utveckling för de svenska romerna. Seminariet genomfördes i samverkan med romska organisationer. Detta har senare också använts inom undervisningen. En av lärarna i sociologi spelar en viktig roll i det omfattande projektet "Att återskapa det fragmenterade landskapet" ett gemensamt projekt mellan Södertörns högskola och det lokala näringslivet. Projektet handlar om planering av

goda bostadsområden och skapandet av goda förutsättningar för socialt och ekonomiskt hållbar tillväxt och företagande. Vid intervjuerna redovisas en bild där lärarna i sociologi ser samverkan som ett utvecklingsområde i utbildningen, medan lärarna i statsvetenskap genomför studiebesök på relevanta institutioner och lärarna i samtidshistoria bjuder in till ovan nämnda seminarier.

Sammanfattningsvis är bedömargruppens bild att det sker samverkan med det omgivande samhället som en del i undervisningen när studenter är knutna till den statsvetenskapliga institutionen. I övrigt finns det som erbjudanden. Utbildningens interkulturella inriktning beskrivs som en positiv faktor för att utveckla studenternas beredskap för förändringar i samhälle och arbetsliv. Sammantaget är bedömningsgrunden tillfredsställande.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Bedömningsgrunden personal bedöms som inte tillfredsställande. Lärosätet har relevant vetenskaplig kompetens för utbildningens ämnesinnehåll, medan den ämnesdidaktiska kompetensen har svag vetenskaplig förankring som inte uppfyller bedömningsgrundens krav. Anställningen av en lektor med inriktning mot samhällskunskapsdidaktik betyder en förstärkning också av den yrkesrelaterade miljön, men inte att den ämnesdidaktiska forskningskompetensen med nödvändighet lyfts.

Bedömningsgrunden utbildningsmiljö bedöms som tillfredsställande. Utbildningen är formad efter skolans styrdokument med samhällskunskapsämnetts konstruktion å ena sidan och den tvärvetenskapliga miljön på lärosätet å andra sidan. Lärosätets profil med mångvetenskaplighet och medborgerlig bildning tillsammans med den vetenskapliga miljön ger ämnet innehållslig stabilitet.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. Underlaget visar att lärosätet har utformat utbildningen efter ämnets speciella villkor samt lärosätets och lärarutbildningens speciella profil. Det breda anslag för ämnet som redovisas speglar den forskning som är relevant för ämnet som bedrivs på lärosätet. Underlagen visar en sammanhållen ämneslärarutbildning i samhällskunskap med utgångspunkt i en klar idé för ämnets särart som skolämne. Utbildningen innehåller ämneskunskapernas politiska, sociala och ekonomiska innehåll samt fördjupningar i centrala mångvetenskapliga teman.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inte. Bedömargruppens bedömning är att utbildningen behandlar relationen mellan forskning och studentens egna erfarenheter, men inte relationen med beprövad erfarenhet till exempel i form av yrkesutövande lärares erfarenheter. Bedömargruppen menar också att de kvantitativa inslagen i UVK är otillräckliga för lärarutbildningen i samhällskunskap.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. En intern utvärdering har lett till en översyn av hur undervisningen forskningsanknyts. Lärosätet har sedan vidtagit flera åtgärder, exempelvis att diskussion av och reflektion kring forskningstexter ingår som ett moment i alla UVK-kurser. Reflekerande uppgifter sker även under VFU. Gällande inriktningen samhällskunskap ger flera delkurser och den verksamhetsförlagda utbildningen studenterna möjlighet att uppnå målet, genom att information behandlas med ett kritiskt förhållningssätt. VFU:n ger också studenterna möjlighet att utveckla dessa förmågor utifrån sina egna erfarenheter. Däremot diskuterar lärosätet inte studenternas förmåga att reflektera över sina egna erfarenheter som lärare, eller andra lärares erfarenheter, utan bara sina egna erfarenheter som elever samt erfarenheter som visats genom forskning. Den här delen uppfylls däremot under den utbildningsvetenskapliga kärnan.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Lärosätet redovisar relevanta exempel på hur studenten bearbetar och tillägnar sig förmåga att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik, med tydlig relation till undervisning. I samhällskunskapen används adjungerade adjunkter med ämnesdidaktisk och metodisk kompetens för moment som har direkt relevans till undervisning i gymnasieskolan. Bedömgården menar att detta ger undervisningen direkt yrkesrelevans, aktualitet och autenticitet, medan den vetenskapliga kompetensen hos undervisande lärare är ett utvecklingsområde. Studenterna får i ämnesstudierna genomföra undervisningsplanering under varje delkurs.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande uppfylls delvis. Studenterna övas i ämneskurserna genom bland annat återkommande didaktiska seminarier, två i varje delkurs, och prövas praktiskt under den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenterna genomför i varje inledande delkurs planering av undervisning, som presenteras och diskuteras i seminarieform. I underlaget förs ingen diskussion om hur studenterna utvecklar förmågan att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling, mer än att vikten av varierad undervisning betonas. Förmågan examineras däremot i den andra VFU-kursen, termin 6. Bedömgården noterar också att planering, genomförande och utvärdering examineras med den tredje VFU-kursen i termin 9, vilket kan anses vara sent i utbildningen. Hela målet uppfylls i kombination med den utbildningsvetenskapliga kärnan, där delar av målet examineras.

Lärosätet har en profil som genomsyrar hanteringen av jämställdhetsperspektivet i forskning och undervisning på ett sätt som gynnar ämnet. Jämställdhetsperspektivet genomsyrar samtliga delkurser under programmet och många studenter väljer att arbeta med genusperspektiv i självständiga arbeten.

Lärosätet visar på en systematik i kvalitetsarbetet, tillsammans med en närhet mellan studenter, lärare och lärarlag som gynnar ämnets utveckling. Samtidigt bör lärosätet fortsätta genomföra analyser och ta fram åtgärdsplaner för genomströmning och studieresultat.

När det gäller studentperspektivet inom utbildningsmiljön i samhällskunskap beskriver självvärderingen och intervjuerna en miljö med nära kontakter mellan lärare och studenter, med korta vägar för synpunkter och åtgärder. Här ges flera exempel på förändringar i innehåll, form och struktur för kurser efter studenters synpunkter. Kursvärderingar följs upp i lärarlag och på seminarier. I självvärderingen framgår att två valda studenter fanns permanent adjungerade till lärarlaget. Deras synpunkter har lett till en revidering av kurserna på den första terminen. Ett annat exempel gäller

delkursen i internationella relationer som reviderades efter studenternas synpunkter, som beskrivs som välgrundade.

Lärosätet redovisar samverkan lokalt, regionalt och nordiskt om intressanta och aktuella frågor för en blivande lärare i samhällskunskap och ger flera goda exempel på samverkan med det omgivande samhället. Lärosätet diskuterar vilken betydelse sammansättningen med heterogena studentgrupper har som förberedelse för heterogena klassrum, kulturellt, språkligt och socioekonomiskt.

Utbildningens interkulturella inriktning beskrivs som en positiv faktor för att utveckla studenternas beredskap för förändringar i samhälle och arbetsliv.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Södertörns högskola

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet samhällskunskap

Bilaga: Bedömgruppens preliminära yttrande - samhällskunskap

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 19 december 2019 till utvitsy@uka.se med kopia till emma.wimmerstedt@uka.se. Ange **411-00375-18** i ärendemeningen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	1	5-7	Efter att självvärderingen skrevs och intervjuerna genomfördes har en tillsvidareanställd lektor i statsvetenskap med inriktning mot samhällskunskapsdidaktik anställts. Denna är på plats från och med HT19.
	2	7-8	

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig